

EUROOPA PARLAMENT

2009–2014

Istungidokument

6.11.2013

B7-0491/2013

ETTEPANEK VÕTTA VASTU SOOVITUS NÕUKOGULE

vastavalt kodukorra artikli 121 lõikele 1

Relvastatud mehitamata õhusõidukite kasutamine

Barbara Lochbihler, Tarja Cronberg, Jean Lambert, Ulrike Lunacek
fraktsiooni Verts/ALE nimel

RE\1009537ET.doc

PE519.384v01-00

ET

Ühinenud mitmekesisuses

ET

Euroopa Parlamendi soovitus nõukogule relvastatud mehitamata õhusõidukite kasutamise kohta

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse 28. mail 2010 avaldatud uuringut, mille autoriks on Philip Alston, ÜRO eriraportöör kohtuväliste, lihtmenetluse korras toimuvate ja meelevaldsete hukkamiste alal,
  - võttes arvesse 13. septembril 2013 avaldatud aruannet, mille autoriks on Christof Heyns, ÜRO eriraportöör kohtuväliste, lihtmenetluse korras toimuvate ja meelevaldsete hukkamiste alal,
  - võttes arvesse 18. septembril 2013 avaldatud aruannet, mille autoriks on Ben Emmerson, ÜRO eriraportöör inimõiguste ja põhivabaduste edendamise ja kaitse küsimustes terrorismile vastuseismise ajal,
  - võttes arvesse ÜRO peasekretäri Ban Ki-mooni 13. augusti 2013. aasta avaldust relvastatud mehitamata õhusõidukite kasutamise kohta,
  - võttes arvesse 25. aprillil 2013 toimunud kuulamist mehitamata õhusõidukite kasutamise mõju kohta inimõigustele, mille korraldas inimõiguste allkomisjon ühiselt koos oma julgeoleku ja kaitse allkomisjoniga,
  - võttes arvesse selle uurimust "Mehitamata õhusõidukite ja robotite kasutamine sõjas ning selle inimõigustega seotud mõju",
  - võttes arvesse *International Crisis Groupi* 2013. aasta mai aruannet (Aasia aruanne 247) ning *Amnesty Internationali* ja *Human Rights Watchi* 2013. aasta oktoobri aruandeid,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 121 lõiget 1,
- A. arvestades, et kaugjuhitud mehitamata õhusõidukite kasutamine surmavate ekstraterritoriaalsete operatsioonide käigus on viimasel aastakümnel järsult kasvanud; arvestades, et riikide hulka, kus on esinenud mehitamata õhusõidukite dokumenteeritud rünnakuid, kuuluvad Afganistan, Pakistan, Jeemen, Liibüa, Iraak, Somaalia ja Palestiina (Gaza); arvestades, et teadaolevalt on mehitamata õhusõidukitega viinud läbi rünnakuid USA, Ühendkuningriik, Iisrael ja Türgi; arvestades, et riikide arv, kes suudavad mehitamata õhusõidukeid kasutada, suureneb lähitulevikus tõenäoliselt märkimisväärselt;
- B. arvestades, et Saksamaal asuvate USA sõjaväebaaside tugirajatised etendasid hiljuti väidetavasti olulist osa teatavates sihipärastes tapmisoperatsioonides, mille käigus sai surma kuni 29 inimest;
- C. arvestades, et mehitamata õhusõidukite rünnakutes on teadaolevalt hukkunud või tõsiselt vigastada saanud tuhandeid tsiviilelanikke; arvestades, et neid arve on keeruline hinnata läbipaistmatuse ja tulemusliku uurimise takistuste tõttu;

- D. arvestades, et mehitamata õhusõidukite rünnakute alane poliitika on dokumenteeritult põhjutanud asjaomaste riikide tavakodanike igapäevases elus märkimisväärset ja alaarvestatud kahju; arvestades, et mehitamata õhusõidukite rünnakute negatiivsete tagajärgede hulka kuuluvad sügav ängistus ja psühholoogiline trauma, majandus- ja sotsiaaltegevuse katkemine ning väiksem juurdepääs haridusele mõjutatud kogukondades;
- E. arvestades, et pikemaajaline mehitamata õhusõidukite kasutamine ühe riigi poolt sihipärasteks tapmisteks teise riigi territooriumil osana nn ennetava enesekaitse ideest on põhjutanud suuri vastuolusid; arvestades, et ÜRO eriraportöörid on mõistnud avalikult hukka vastutuse ja läbipaistvuse puudumise, ja arvestades, et eelkõige Philip Alston on tauninud selgete õiguslike standardite asendamist umbmäärase tapmisloaga;
- F. arvestades, et inimõigusi käsitleva rahvusvahelise õigusega on meelevaldne tapmine keelatud, sealhulgas relvakonflikti olukorras; arvestades, et rahvusvaheline humanitaarõigus ei luba võtta sihikule vaenutegevuses osalevaid isikuid, kes asuvad mittesõdiva riigi territooriumil, millele juhtis tähelepanu eriraportöör Emmerson, lisades oma aruandes, et vastasel juhul oleks kogu maailm potentsiaalne sõjatanner;
- G. arvestades, et ühe riigi mehitamata õhusõidukite rünnakud teise riigi territooriumil, mis toimuvad ilma viimase loata, kujutavad endast Rahvusvahelise Kohtu kohaselt rahvusvahelise õiguse ning kõnealuse riigi territoriaalse terviklikkuse ja suveräänsuse rikkumist ning potentsiaalselt agressiooniakti;
- H. arvestades, et riigid peavad läbi viima viivitamatut, sõltumatut ja erapooletut teabekogumisuuringut ning esitama üksikasjaliku avaliku selgituse ja võimaldama juurdepääsu heastamisele, sealhulgas piisav hüvitus juhtudel, kui relvakonfliktis on mehitamata õhusõidukite rünnakute käigus tapetud tsiviilelanikke;
1. adresseerib järgmised soovitusel komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikidele ja nõukogule:
- a) rangelt täita rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi, pidades eelkõige silmas inimõigusi käsitlevat õigust ja rahvusvahelist humanitaarõigust, ja kuulutada mehitamata õhusõidukite kasutamine sihipäraseks tapmiseks väljaspool relvakonflikti kohtuvälise hukkamise õigusvastaseks aktiks;
  - b) kinnitada avalikult seisukohta, mille kohaselt USA ning Al-Qaida ja sellega seotud üksuste vahel ei ole rahvusvahelist relvakonflikti, ja mõista avalikult hukka USA ja muude riikide jätkuv sihipäraste tapmist tava, mis loob ohtlikku pretsedenti;
  - c) kohustuda tagama, et kui on põhjendatud alust uskuda, et ebaseaduslik sihipärane tapmine sai alguse liikmesriikide jurisdiktsioonist, võetakse meetmed kooskõlas riigisiseste, ELi ja rahvusvaheliste õiguslike kohustustega asja uurida ja võtta toimepanijad vastutusele;
  - d) tagada, et liikmesriigid järgivad oma seaduslikke kohustusi ega aita hõlbustada ega jagada luureteavet, mida teised riigid võivad kasutada ebaseaduslikus sihipärases tapmises osalemiseks või selle toimepanemiseks;

- e) osaleda kõikide relvastatud mehitamata õhusõidukite tehnoloogiat valdavate riikide kohustamises avalikult teatavaks tegema mehitamata õhusõidukite kasutamise õigusliku aluse, tegevuspädevuse ja teabe mehitamata õhusõidukite ohvrite ja eelkõige tsiviilohvrite kohta; tagada, et need riigid viivad läbi viivitamatud, põhjalikud, sõltumatud ja erapooletud uurimised kõigil juhtudel, kui on põhjendatud alust uskuda, et mehitamata õhusõidukite rünnaku tagajärjel toimusid ebaseaduslikud tapmised; tagada, et need kriteeriumid hõlmavad rahvusvahelise ja riikliku õiguse väidetavate rikkumiste erapooletut uurimist, tsiviilohvrite abistamist ja tsiviilohvrite perede hüvitamist; võimaldada mehitamata õhusõidukite rünnakute kohtulikku kontrolli ning tagada ebaseaduslike mehitamata õhusõidukite rünnakute ohvritele tulemuslik juurdepääs õiguskaitsevahenditele;
  - f) keelustada inimosaluseta tapmisvõimeliste relvastatud, täisautomaatsete ja autonoomsete mehitamata õhusõidukite alased teadusuuringud, nende arendamine, hankimine ja eksport;
  - g) lisada relvastamata ja relvastatud mehitamata õhusõidukid asjakohastesse Euroopa ja rahvusvahelistesse relvastuskontrolli käsitlevatesse õigusaktidesse, nagu ELi ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, ELi kahesuguse kasutusega kaupade ekspordi kord (määrus 428/2009) ning ülemaailmne relvakaubandusleping, ja hoida ära selle tehnoloogia vallas rahvusvaheline võidurelvastumine;
2. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev soovitus Euroopa välisteenistusele, nõukogule ja teavitamise eesmärgil komisjonile.